Ч. 119 (13.664. Львів, середа 9. травня 1934. Poсztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЩЕ ОДИН „КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕР“.

Прийшли до нас звістки, що галичанина Василя Бобинського, відомого поета, що кілька літ тому виїхав до Харкова, комуністична влада засудила на „ізоляцію“, як контрреволюціонера. Бобинський видавав у Львові радянофільський журнал „Вікна“, а у Харкові викладав в Інституті Народньої Освіти. Своїми поглядами він все був комуніст.

Закарпаття дістає радіостанцію.

Акція краєвого заступництва закінчилася успіхом: Міністерство почти у Празі рішило поставити радіостацію для Закарпаття, котра стане в Берегові з переносом з Кошиць. Задля того кошицький радіовисилач буде підсилений на 60 кільоватів на радіових хвилях 296.5 м.

За прилучення басейну Саари до Німеччини.

БЕРЛІН, 7. 5. ПАТ. У Цвайбрікен відбулася велитенська манїфестація мешканців басейну Саари за прилученням до Німеччини. Предсідник німецького фронту в басейні Саари Ірро заявив, що до тієї організації вписалося 450.000 мешканців себто 95 прц. населення. Міністр Ґебельс накликував населення басейну Саари, щоби вірили в перемогу і записувалися до організації німецького фронту. Гостро виступив проти діяльности німецьких еміґрантів і закинув їм зраду німецького народу. Владі басейну Саари закинув переслідування німців. Заявив, що Німеччина не піде на ніякі компроміси ні уступки в справі басейну. Німецький уряд виготовив плян, як збільшити добробут мешканців басейну. Цей плян зреалізує після повороту басейну до Німеччини.

Европейський пацифізм.

ЖЕНЕВА, 5. 5. (Аґорієнт). Міжнародній Комітет „Аксіон е Проґре“ для боротьби проти комунізму, повідомляє, що на східні сибірські кордони висилають тисячу літаків, що на території СССР йдуть горячкові приготування до війни. При цьому зазначується також, що при совітському комісаріяті війни на місце дорадників німців, які тому рік покинули ці місця, прийшли французи. І тоді, коли Німеччині відмовляється права зброїтися, — в Парижі, в домі совітської амбасади минулого тижня зустрілися французький ґенерал, начальник ґенерального штабу Ґамелен, військовий аташе Франції у Москві і деякі делеґати совітського комісаріяту війни. Був приявний теж уповноважений СССР Розенберґ.

Констатуємо при цій нагоді, що й в інших країнах відбуваються зібрання ґенеральних штабів: на Балканах, за два тижні, зійдуться штабовці Малої Антанти й союзу балканських країн; у Парижі військова нарада французів і совітів. І хоч усюди процвітає ця воєнна активність, то все таки горлається рівночасно про мир.

Франція не хоче ґарантії Англії.

ЛЬОНДОН, 7. 5. ПАТ. „Дейлі Телеґраф“ повідомляє, що французький уряд повідомив англійський уряд про своє становище в справі розброєння. Франція не вимагатиме додаткових ґарантій Англії і погодиться на свободу зброєння. Свої зброєння побільшить, а Німеччині не думає признавати права до зброєння. Франція не боїться перегонів у зброєнні, бо Німеччина не зможе побільшувати зброєння з приводу економічної і політичної скрути. Франція старається і числить лише на свої сили. „Дейлі Телеґраф“ пише, що англійський уряд мусить змінити свою тактику на найблищій розброєневій конференції з активної на пасивну.

Заповідає японсько-російську війну.

Кореспондент нюйорського „Таймса“, Брус Бартон, пише із Шангаю, в Китаю, про недалеку японсько-совітську війну. Він каже, що в Японії вірять в перемогу Японії над Совітами, якби вибухла війна, а у Совітах в перемогу совітської армії. Але між Японією і Совітами є 400,000.000 китайців, каже він. З них яких 399,000.000 не цікавляться нічим. Це фармери, які фармують як їх предки від 4,000 літ. Вони не дбають про війну ані загалом про громадські справи, ані про владу. На їх думку кожна влада зла, бо тільки дбає про податки. Але є маленька група націоналістів, яка тепер при владі в Китаю, а саме в Нанкіні. Кореспондент розмовляє з одним із 6 головних керманичів тієї влади.

Він говорив: Совіти мають на Далекому Сході 400.000 війська, яке хоче воювати, а колиб війни не було, то те військо викличе переворот. У Владивостоці Совіти мають щось 12 підводних судев, які завезли туди частями по суходолі. Мають теж до 700 воєнних літаків, що у війні моглиб знищити великі японські міста. Японія не так то дуже готова до війни, але війна неминуча. Вона вибухне в осені. До цього можна ще додати, що якби вибухла війна на Далекому Сході, то вона перекинеться й до Европи.

Оживлена більшовицька активність в Америці

НЮЙОРК, 20. квітня (Вл. кор.). З ріжних вісток пізнати, що американські комуністи піднесли надобре голову після признання Совітів Америкою. Такі факти говорять за себе. В Нюйорку плянували соціялісти демонстрацію з нагоди першого травня на Юніон Сквер і впору внесли зголошення до поліції. Опісля зголосилися комуністи. Поліція повідомила їх, що на полудне занятий Юніон Сквер соціялістами і щойно вечором, після 4 години, можуть прийти комуністи, бо ранком буде площа занята ветеранами чужинних воєн.

Комуністична преса розпочала крикливу аґітацію проти „вкорочування їх прав“ до Юніон Скверу і страшила міську управу насиллям над соціялістами. Мейор Ла Ґвардія прикликав представників соціялістів і порадив їм... уступити місця комуністам „для святого спокою“. Соціялісти будуть мати свою демонстрацію в Медисон Сквер Ґарден, а комуністи на приналежній площі, Юніон Сквер.

Вашингтонський кореспондент газети „Нюйорк Сан“ присилає довге звідомлення про те, як федеральний уряд відкрив, що плянований новий марш американських ветеранів з усіх кінців Злучених Держав до Вашинґтону на 10. травня є орґанізований комуністами зпід прапору Троцького, щоби тим способом наробити якнайбільше клопоту урядові і приготовити комуністичну революцію. Марш має на меті нібі протест проти невиплачування бонусів ветеранам.

В Орендж, Н.Дж., уладили комуністи зібрання і на нього запросили тих робітників, що працюють по лісах в часі безробіття під назвою Громадянський Корпус Консервації. Молоді робітники прийшли у великому числі, спокійно вислухали промов комуністів і їх напастей на американську конституцію та на президента, опісля закотили рукави і здемолювали цілу салю, в якій відбувалося віче. Бійка була така завзята, що не остало нікого на салі, а коли поліція довідалась і прийшла на ратунок, мусіла шукати за раненими аж у шпиталі

Львівські вибори.

Львів, 7. травня 1934.

Вибори до львівської міської ради в повному ході. Підготовча акція усіх груп і таборів у Львові з дня на день скріплюється. Нині нема вже сумніву, що всі польські та жидівські групи стануть до цих виборів одною суцільною лавою. З уваги на те, наше завдання в тих виборах дуже відповідальне і важке.

Як усякі вибори, так особливо вибори до самоуправних установ є важним громадсько-політичним актом і одночасно одним з найважніших засобів політичних змагань між усякими громадськими ґрупами. Зокрема у Львові є ці вибори ще й актом національно-громадських змагань. Вся польська преса вже в теперішній виборчій стадії висуває гасла закріплювання польськости у Львові при допомозі цих виборів. Ми вже вміємо розуміти та розшифровувати такі гасла польської опінії і тому знаємо, що вони виміряні в першу чергу проти нас. Нашою єдиною відповідю на це може бути тільки однодушна постава всього українського населення до цих виборів. Якаж має бути та постава?

До громадських виборів у Львові йдемо одним суцільним фронтом. Виставляємо свої незалежні листи кандидатів і солідарно на них голосуємо.

Вибори до міських рад відбуваються, як відомо, на основі пятиприкметникового виборчого права. Є це без сумніву наскрізь демократичне право, що є вислідом довголітньої боротьби за нього найкращих представників демократії усіх західньо-европейських народів. Додатні та добрі сторінки цього права зводять майже нівець постанови виборчої ординації та виборчого реґуляміну. Тільки найбільша консолідація сил та найпильніша виборча участь як у підготовчій стадії так і в самому голосуванні можуть запевнити українцям відповідні виборчі успіхи та потрібний вплив на міську самоуправу.

На основі теперішньої ординації та виборчого реґуляміну поділено Львів, що має вибрати 72-ох радних, на 20 виборчих округ. З тих округ девять має вибрати по 3-ох радних, 10 по чотирьох, а 1 пятьох радних. Уже само викроєння виборчих округ переведено під кутом якнайменшої скількости українських управнених до голосування виборців. Здобуття мандатів у тих округах, в яких мимо виборчої ґеометрії всеж таки найшлося поважніше скупчення українських виборців, є можливе лише під умовиною поголовної участи наших виборців у голосуванні.

Право голосування буде прислугувати тільки тим, що будуть поміщені у виборчих списках. Ці списки будуть виложені в окружних виборчих комісіях через 7 днів, а то в часі від 13. до 19. травня щодня від 15-ої до 20-ої години вечором. Списки зладжені на основі т. зв. мельдункових книг. Нема сумніву, що в них є багато похибок щодо правильности прізвищ українських громадян. Коли крім того зважити, що ті списки виготовлювали з незвичайним поспіхом, то це число похибок ще збільшиться. Тому то завданням і обовязком кожного українського виборця (тобто кожної особи, що покінчила 24 рік життя і бодай від 17. квітня м. р. живе у Львові) провірити списки, а зокрема, чи імя, прізвище та інші дати подані в списках правильно і що найважніше провірити, чи всі наші громадяни управнені до участи у виборах, є в тих списках. Можна це зробити тим легше, що списки виборців будуть подвійні. Одні зладжені в поазбучному порядку,

в другі після вулиць і чисел домів. Цей другий список дасть змогу кожному провірити, чи всі українські виборці з тої самої камениці чи вулиці є на виборчих списках.

Право вносити рекламації в справі недокладностей чи пропусків у списках прислугує не лише у власній справі, але також у справі пропущення інших виборців так само, як щодо поміщення у списках неуправнених до голосування.

Другою обставиною, що зменшує вартість цього пятиприкметникового права є короткість речинців виборчого календарика. Виборчі списки будуть виложені щойно 13-го травня, а останій речинець зголошування лист кандидатів припадає вже на 17-го травня. Підписи виборців під листою кандидатів мусять відповідати виборчим спискам, дарма, що до 17-го вони ще не зможуть бути в цілости провірені. Ця обставина незвичайно утруднить зголошування лист кандидатів, тим більше, що кожне зголошення мусить мати 200 до 250 підписів.

Всі ті обставини, як також і те, що у виборчих комісіях ні в головній, ні в окружній, ні в обводових нема українців, наказують нам стояти послідовно і гідно на сторожі наших виборчих прав і на сторожі нашої участи у міському самоврядуванні. Бо тільки солідарною і однодушною поставою в тих виборах зможемо як слід заманіфестувати наше громадське і національне вироблення та зберегти нашу національну честь.

Пос. д-р Ст. Біляк.

Проблеми Закарпаття.

Виїмки з промови мін. Бенеша в Ужгороді 3 ц.м.

ПРО ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ЗАКАРПАТТЯ.

„...Ця частина Републики належить до нас і буде до нас завсіди належати. Вона належить теж до вас і буде до вас належати, ніхто теж не зможе вам її більше відібрати. Це пересвідчення, за яким стоїть цілий нарід від Праги до Ужгороду твердо і непорушно, і коли хтось колись хотів би на цю землю покласти руку, — це буде означати бій до останньої краплини крови...“

(До тої самої справи повертає міністр ще раз у тій частині промови, яка присвячена історії передвоєнній Закарпаття та міжнародній розвязці питання його приналежности у 1918 році:)

„...Чехословаччина, яка прийшла в посідання цього краю рішенням мирової конференції, ніколи не зречеться Підкарпатської Руси (вживаємо офіц. термінольогії д-ра Бенеша — Прим. Ред.), не допустить до ніякого ревізіонізму та разом із карпаторуським народом боронитиме цей край до останньої краплини крови. Це справа державних і національних гордощів та почуття чести Чехословаччини, яка вважає своїм обовязком виконати наложене на неї мировою конференцією завдання, а саме — вирятувати Підкарпатську Русь, культурно й суспільно піднести її та приготовити до кращого життя. Те своє завдання Чехословаччина виконає за всяку ціну. Тому доля Підкарпатської Руси вирішена остаточно на століття. Підкарпатська Русь належить до карпаторуського народу і Чехословацької Републики...“

РУСИНИ — НАЙПЕРШЕ НАСЕЛЕННЯ КРАЮ.

„...Нинішне словянське населення Підкарпаття наплинуло сюди постепенно впродовж віків від кінця XII аж до XVIII ст., колиж угорська кітловина перейшла під панування мадяр, втискались сюди з полудня мадярські впливи. Чехословаки й мадяри прийшли сюди грубо пізніше, так, що русини є найпершим населенням краю і творять властиву політичну історію Підкарпатської Руси („Прагер Прессе“, з якої беремо переклад цього уступу, вживає слова „ді Рутенен“,—„Карпаторусскій Голос“ скрізь тенденційно вживає терміну „русскій“, навіть у тих місцях, де виразно д-р Бенеш протиставить „карпаторуське“ населення „російській“ концепції чи „русофільському“ месіянізмові, підкреслюючи його етнічно-українську спільноту. Жаль, що не маємо автентичного чеського тексту промови д-ра Бенеша. — Прим. Ред.)

..XVI століття завело угорських русинів у західно-европейську сферу культури... Щоби визволитися з негідної ситуації, православне духовенство підхопило думку про унію, яка обіцювала піднести духовий стан...“

ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХА.

Переходючи до історії Закарпаття у 2-ій половині XVIII століття, коли зросли західні впливи, які внесли до краю також нові національні ідеї, д-р Бенеш стверджує, що тоді

„...починає формуватися руська („рутенішѣ“ — себто українська — прим. Ред.) національна свідомість. Поміж народом і його інтелігенцією істнує всетаки прірва, яка поглиблюється тоді, коли інтелігенція після відступу латинських впливів перед мадярськими — підпала мадяризації. Тільки священича інтелігенція зберігла звязок з народом, а скрізь деінде поступав процес винаціоналізації.

У XIX. ст. знову відродилось національне почуття карпаторуського народу, але після поразки мадярської революції в 1848 році національне життя русинів утратило на інтенсивності і російщина ввійшла як книжна мова, при чому всетаки була далі занечищена діялектами...

„...Для духового розвитку епізод 1848-49 рр. мав велике значіння, у тому моменті, коли російська армія вступила на угорський терен: а саме, вона надала напрямок змаганням угорських русинів до відродження. Цей напрямок — це месіяністичний русофилізм. Однак так само, як на Словаччині, так і на Підкарпатській Русі появилась реакція (проти месіяністичного русофільства), яка виявляється у **переході до українізму у формі навороту до народу**, що був гноблений господарськи і соціяльно..“

„РУСИНІЗМ“ — ЗАСІБ МАДЯРИЗАЦІЇ.

„...Мадярський уряд старався здушити обидва напрямки (русофільство й українізм — Прим. Ред.) насаджуючи на їх місце „русинізм“, щоби ізолювати нарід від джерел культури, до яких він змагав та поставити його в умовини, при яких слабку „русинську“ (руснацьку — Прим. Ред.) культуру витиснула би сильніша — мадярська.

(В той спосіб мін. Бенеш виступив виразно проти руснацького „реґіоналізму“, та проти теорії „самостійности руснацького народу“, вважаючи її слушно штучним твором на службі чужинецької асиміляції. — Прим. Ред.).

МАДЯРСЬКА ДВОЛИЧНІСТЬ.

„...Світова війна принесла карпаторуському народові нові терпіння, а саме з одного боку через жорстокі переслідування, яких жертвою впало ок. 100 духовників, з другогож боку через безпосередні наслідки війни. Мадяри, які спершу рахувалися з повстанням української держави, стежили за українським рухом і почали навіть для пропаганди українсько-мадярських взаємин видавати газету, проте **не зараховували угорських українців до української нації і реклямували їх для угорської держави.** (У тому місці д-р Бенеш висловив уже зовсім недвозначно свій едино науково правильний погляд, що карпаторуське населення творить етнічну єдність з великим українським народом — Прим. Ред.). Щойно після капітуляції Австро-Угорщини, коли наближувалась небезпека розпаду Угорщини, уряд Каролія хотів іти назустріч національним вимогам і заспокоїти їх національною автономією. Тоді між. Ясі переговорював зі словаками і румунами але українців мадяри завжди ще легковажили будуючи свої пляни на їх повному безсиллі“.

* * *

Дальші виїмки з прецікавої промови д-ра Бенеша, особливо на тему ріжних міжнародніх можливостей розвязки закарпатської проблеми, на тему „конюнктуральних“ та „тривких“ сил у політиці, та про автономію для Закарпаття і передумови її правильного функціонування, — подамо з технічних причин завтра.

Багно »Ставіскіяди«.

300 МІЛІОНІВ КРЕДИТУ ДЛЯ СТАВІСЬКОГО.

ПАРИЖ, 7. 5. ПАТ. Заступник предсідника слідчої комісії оголосив звіт про банкові обороти Ставіського. У банку „Кредіт Ліоне“ рахунок Ставіського виносив за 10 років від 1924 до 1934 р. 125 мілонів франків. В інших банках вели рахунки Ставіського під його прізвищем Олександра, або його спільників Боннора, Айота та інших. Обороти викритих рахунків Ставіського сягають 300 міліонів франків.

—o—

Учитель і 7 школярів убиті.

БЕРЛІН, 7. 5. ПАТ. Під звалищами шкільного будинку у Вінтербах найшло смерть 7 школярів та учитель. 36 дітей важко ранених. Під час катастрофи в будинку находилося 121 школярів і трьох учителів. Катастрофу спричинило обсунення фундаментів внаслідок земних робіт.

—o—

По широкому світі.

— Між державами, які поміщені на чорній дошці довжників з приводу незаплачення залеглих рат Злученим Державам, находиться теж СССР.

— Папський нунцій у Берліні запротестував в міністерстві закордонних справ проти нападів посла Габіхта на Апостольську Столицю. Габіхт заявив, що Німеччина уневажнить новий конкордат після прилучення Австрії до Німеччини.

— Французькі радикали з департаменту Сени виступили проти співпраці з комуністами.

— Ґубернатор Клайпеди замкнув несподівано перед речинцем сесію соймику.

— Синод евангеликів з Надренії і Вестфалії рішуче виступив проти епископа Міллера, закидаючи йому насильство і самоволю та домагаючись щоби уряд не вмішувався в церковні справи.

Американський голос про поїздку Барту.

Прага, травень 1934.

В загальній оцінці поїздки французького міністра закордонних справ Барту до Варшави і Праги дуже замітне місце займає голос париського видання американського часопису „Ню Йорк Геральд“. До поїздки Барту ставиться „Геральд“ назагал скептично, бо вона ясно показує, що все в міждержавному положенні вертається до старого. „Не забуваймо — пише „Ню Йорк Геральд“, — що війна 1914 р. вийшла з ідеї великодержавности, скомбінованої зі системою союзів. У 1918 р. всі народи бажали покинути цю систему і замінити її чимсь новим. „Одначе післявоєнний ідеалізм тривав лиш дуже короткий час. Тепер світ і політично і морально злітає з ідеалістичних висот. Кого обвинувачувати в цьому, чи поодинокі держави, чи поодиноких політиків — тяжко сказати; але все треба з жалем зазначити, що подорож Барту — це найкращий доказ повороту до старих метод. Видно, що Европа 1934 року, Европа після світової війни, не багато ріжниться від Европи з часів Талейрана“.

Крім поїздки до Варшави і Праги Барту має ще незабаром відвідати Букарешт і Біоград, а париський „Ексцельзіор“ подає досить сензаційну вістку, що в короткому часі має прийти теж до візити Барту в Римі.

М-я.

Угорщина шукає нових союзників.

Прага, травень 1934.

На одному із останніх засідань угорського парляменту довшу і палку промову на тему ревізії виголосив пос. Мільотай. Звернувши увагу на те, що ще ніколи таке не бувало, щоб мирною згодою повернено комусь ту територію, яку йому забрано при допомозі зброї, Мільотай сказав, що Угорщина не сміє обмежуватися лиш до ревізіоністичної пропаґанди, але мусить здобути собі ще й певних та сильних союзників. Приязнь Італії й Австрії не вистарчає. Треба за всяку ціну добитися союзу з Польщею і з Німеччиною. Угорщина не має чого боятися пропаґанди німецького націонал-соціялізму. Її справи з німецькою меншиною усунить Угорщина тим, що німецькій меншині у себе забезпечить всі культурні права. Угорщина не сміє стояти на становищі упривілейованої раси, бо велика Угорщина може відновитись лиш на історичних основах і на основі братньої згоди зі словаками, хорватами, німцями й українцями.

Кілька місяців тому Мільотай написав брошуру на тему прилучення Словаччини до Угорщини.

М-я.

Співацький фестиваль у Празі.

(Від нашого кореспондента.)

„Піснею до серця, серцем до батьківщини“. — День молоді. — Головні фестивалеві концерти. — Фестиваль і українці.

Прага, травень 1934.

Цілих десять днів, бо від 29. квітня аж до 1. травня жила Прага в якомусь піднесеному, святочному настрою, якось ніби без журби — весело, ціла якась розспівана. Цих десять днів жила вона під безпосереднім і сильним враженням співацького фестивалю, що його влаштовувала Чехословацька Співацька Громада в ювилейний рік двох великанів чеської музики, в трицятилітню річницю смерти А. Дворжака і в пятьдесятилітню Б. Сметани.

Цьогорічний співацький фестиваль, вже третій зряду, відбувся під старим чеським гаслом „піснею до серця, серцем до батьківщини“, і тому то його метою було не лише показати висоту чехословацької пісневої творчости та її хорові репродукції, але теж відтворити, відсвіжити славну тадицію чеської пісні.

В історії чехословацького народу пісня віграла особливу ролю. Були довгі доби в житті чехословацького народу, коли пісня мала більше значіння, ніж слово. Вона була вільніша і її не гноблено і не переслідувано так, як слово. В широких народніх масах чеська пісня виконувала велике діло національного освідомлення багато раніше, ніж політична діяльність і ці численні співацькі кружки й бесіди по цілій чехословацькій землі були часто одинокими осередками народньої волі і визвольних змагань там, де не було інших організаційних можливостей.

Пісня в житті чехословацького народу віграла теж ролю важного обєднуючого чинника. Любов до пісні була одним із головних чинників, який зібрав разом в одну громаду, в одні велику родину людей ріжних суспільних кляс спершу тільки для плекання самої пісні, а опісля цю єдність переніс і на інші ділянки національного життя. Можна сміло сказати, що пісня в ролі цього обєднуючого чинника, це теж одна із причин витворення у чехословацького народу правдивого і здорового розуміння демократизму.

Пісня й її плекання серед широких народніх мас мала ще й друге велике, а саме культурне значіння в житті чехословацького народу. Співучість народньої вдачі була головним джерелом творчости чеських музичних ґеніїв, творчости, яка чи не найбільше допомогла чехам промостити шлях до круга інших культурних народів і таким чином зробити їх імя відомим у світі вже тоді, коли ще й не збиралося на світанок їх політичної самостійности.

Пісня протягом довгих років у житті чехословацького народу сповняла дійсно завдання, що міститься в старому гаслі „Піснею до серця, серцем до батьківщини“. І не диво, що в нинішніх часах це гасло знову пригадується цілому народові і під ним влаштовується цьогорічний співацький фестиваль. І кожний, хто дивився на цей фестиваль не тільки як на чисту музичну імпрезу, бачив, як з нього знову пробивалася карність і самопосвята одної великої громади без огляду на суспільні кляси та партійні переконання. Яка це велика наука для тих, що більше, ніж хто інший потрібують нині такої єдности, одушевленої спільнотою волі і всенародньою тугою за вільним народнім життям. Яка це велика наука для нас, що маємо славу співучого народу.

В програму цьогорічнього фестивалю входили крім кількох менших концертів такі три головні: т. зв. день молоді і два монстр-концерти. Головні фестивалеві концерти відбувалися у величезній виставовій промисловій палаті, яку для цеї цілі перетворено на концертову салю з естрадою для шістьохтисяч співаків та з приміщенням для чотирьохтисяч слухачів.

Фестиваль почався дня 20. квітня концертом праських хорів у великій Сметановій салі Міського Дому. На програмі були найновіші чеські хорові композиції. Сам концерт крім числа співаків не відріжнявся нічим більше замітним від звичайних праських хорових концертів і стояв на значній мистецькій висоті.

Дня 22. квітня відбувся День Молоді, себто концерт, в якому взяло участь десятьтисяч учнів шкіл ріжних типів. Були це учні народніх шкіл, шкіл виділових, ріжних середніх шкіл та т. зв. інтонаційних шкіл з цілої республики.

На програмі концерту був цілий ряд композицій, вибраних відповідно до рівня технічного вишколу молоді. І так чули ми на цьому концерті інструментальні хори Цміраля, Крейчого, Зрна й ін. більше складні композиції Айма, Ферстера та Кржічки і малі кантати та зрілі хорові композиції Гільмери, Яначка, Шнайдра Трнавского, а навіть хори Сметани, Дворжака та Сука. Дириґувало 15 ріжних дириґентів, а між ними дві жінки.

В цілому цьому ряді одно- дво- та тригolових дитячих хорів, в мужеських хорах та в хорах мішаних могли слухачі побачити ясно спосіб і стан теперішнього музичного виховання чехословацької молоді та підготовку нового співацького доросту. Цілий концерт показав, що чеське хорове мистецтво має певно забезпечене своє майбутнє.

Сам концерт робив незвичайне враження. Ви уявляєте собі величезну, амфітеатральну естраду, а на ній шість тисяч співаків від семи-восьмилітніх дітей, аж по вісімнацять-девятнацятьлітних хлопців і дівчат? Можете уявити собі ці могутні акорди, в які зливалися щебетання діточих голосочків і повні звуки зрілих вже голосів? Уявляєте собі це море розрадуваних лиць, що в непроглядних рядах пильно і уважно слідили за рухами своїх дири-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ТРАВНЯ 1934.

ВІКТОР КУРМАНОВИЧ, ген.-хор. 2)

Відворот УГА. за Збруч.

(Докінчення.)

На наших задах чехи були нам радше прихильні як ворожі. Армія могла скоротити свій дотеперішній фронт на одну третину, а зліквідувавши Окружні Команди зі запасовими кошами і приділеними відділами на північ від Дністра могла неабияк скріпитися фізично і матеріяльно. Залізничий шлях Самбір—Коломия, з відногами, давав змогу скоро пересувати запасові частини. Два залізничі шляхи, Самбір—Ужгород, та Стрий—Мукач лучили нас зі закордоном, а нафтовий басейн у наших руках давав змогу матеріяльного обміну головно муніції з закордоном. Спеціяльних заходів треба було вжити для прохарчування армії. Одночасно з відступом намічено зорґанізувати партизанську війну в найширшому розумінні, на терені на північ від Дністра. Оминаючи рішаючого бою з західним ворогом через своєчасне відтягнення власного фронту з півночі на південь від Дністра, була армія у змозі з мінімальними втратами відірватися від ворога і заняти пригідніший район для наступу, чи оборони в затяжних боях.

Там її зліквідувати не вдалось би ворогові, а в усякому разі, якби і вдалось, то не так уже скоро, як це сталось. Таким ходом: щоби наша армія відступила за Дністер, найшовся би ворог у зовсім несподіваній ситуації. Поляки були би приневолені спрямувати свої війська на Збруч, щоби загородити більшовикам їх дальший можливий похід на захід. Це могли поляки зробити тільки частинно, ослабивши ті сили, що стояли проти нашого фронту. В той час, коли ми позбувалися одного ворога — більшовиків — з наших задів, то саме той ворог прибував полякам і вони були би приневолені боротися на два фронти. При чому ми з нашого становища за Дністром загрожувалиб полякам із крила і задів. Сумніваюсь, чи поляки з подібним маневром нашої армії числилися. В такім випадку головний наступ їх травневої офензиви повинен був би бути спрямований за наше полудневе крило. Можна припускати, що і на той випадок ми були би приготовані, бо Нач. Команда передбачувала скупчити в районі Хирів і на полудне від нього головні свої сили.

В ніякому разі не числила Нач. Команда при вирішуванні цього пляну на якунебудь підмогу від Антанти, як про це доволі часто пишеться в пресі, бож було очевидне, що Антанта на боці нашого противника. Антанта огірчена на нас, що ми не хочемо мати до неї довіря та надіємось без неї вибороти свої права, допомагала всебічно Польщі, щоби нам дати добру школу. Антанта і Польща числилися зі скорою ліквідацією нашого фронту, щоб мати вільну руку проти більшовицької загрози Европи. При нашім пляні повставала зовсім нова ситуація: УГА вимикнулася незліквідована і стоїть за Дністром чи в Карпатах, та є чинником, з яким усякий мусів числитись. А в той час більшовики над Збручем, не маючи проти себе ніякого опору, бо як сказано, армія УНР стояла в околицях Рівного і Кремянця, могли йти у глиб краю, що ставило поляків перед конечністю творити новий фронт. Нач. Команда прямувала таким чином при своїм пляні не благати ласки в Антанти, але зберігаючи цілість УГА, залишатися якнайдовше на своїй території, обороняючи її до останньої каплі крови. Бо тільки так могла вона представляти той могутній чинник, котрий мав при вирішуванні чужими нашої долі, відповідно заважити.

Твердження, що цей „нездатний“ плян знайшов прихильників у рядах наших політиків, мушу опрокинути, і навести, що власне тодішній політичний провід, а саме премієр міністрів д-р Голубович спротивився сильно тому плянові, бо —мовляв — армія за Дністром чи в Карпатах згине з голоду. Це відкинення наміченого маневру спонукало вкінці командира Армії ген. Омеляновича-Павленка і мене як шефа штабу зріктись своїх становищ. Бож ми добачували в пляні відступу на схід початок кінця УГА, того фізичного носія державної незалежности. Відповідальности за загибіль УГА ми свідомо не могли взяти за себе.

Під натиском переважаючих польських сил, що сильно тиснули рівночасно на наші крила і на відтинок Мостиська—Судова Вишня, приневолена була УГА відступати на схід, а вкінці за Збруч на територію Великої України. Слід підкреслити, що поляки старалися всіми силами представити перед Антантою, нашу в той час гарно здисципліновану армію як „більшовицьку банду“. Це їм удалось перед всемогучими тоді французами, наслідком чого і дістали дозвіл ужити галєрівську армію проти нас.

Підчас відступу УГА над і за Збруч відкидає Наддніпрянська Армія своїми протинаступами більшовиків у район Староконстантинова, і тим уможливлює нам відступ без поважніших боїв рівночасно і з поляками і більшовиками. Злучені тоді Наддніпрянська і Галицька Армія, переводять пізніше успішну офензиву проти більшовиків у напрямі на Київ і далі.

Переаналізуймо, які користи вирисали для поляків через наш відступ на схід за Збруч та нашу офензиву на Київ. Нашим відступом за Збруч стають поляки панами зах.-українських земель. Галицька армія для них зліквідована і це їх перший мілітарний успіх. Той успіх підносить високо престіж молодої польської держави в очах Антанти та зміцнює її вагу на світовому форумі як „одинокого“ заборола проти більшовизму.

Блискучі скорі успіхи злучених Українських Армій у напрямі Винниця—Бердичів, приневолюють більшовиків скупчити проти нас

ґентів і співали не лише певно й добре, але й з молодечим завзяттям? Уявляєте собі ентузіям слухачів? Цілий цей концерт молоді був чимсь таким незвичайним, з чим лише рідко коли можна стрінутися. Для самих чехословаків він мав ще особливе значіння. Він скріпив у них надію на світле майбутнє народу, що має таку молодь. А в нас, що слухали могутніх акордів фіналу концерту в поході Сука „В нове життя", зроджувалися теж особливі думки... та не питайте які!

Дня 29. квітня відбувся концерт співацьких груп з цілої ЧСР. На програмі концерту були композиції ріжних чехословацьких композиторів як Ферстера, Новака, Сука, Кржічки, Спільки, Єреміяша, Белі, Індржіха, Зіхи та ін. Деякі з цих композицій відспівали хори поодиноких жуп, а деякі мужеські, жіночі та мішані хори всіх жуп разом. Кількість співаків у хорах була ріжна: 85, 150, 280, 400 та 700 в поодиноких жупних, та 1000, 2000 та понад 3000 в обеднаних хорах. Всіх учасників було біля 6000 і всі вони разом відспівали на початку концерту в супроводі великої дутої орхестри чехословацький державний гимн. Дириґувало 13 дириґентів, а між ними найбільше відомі чеські дириґенти як нпр. Долежіль, дириґент хору праських учителів, Дик, дириґент братиславської радійової стації, Ґзельґофер, дириґент хору „Сметана" в Пільзні, Польманова-Прецлікова, дириґентка хору „Глаголь" з Німбурґа й ін. Виконання програми стояло на високому рівні, а деякі точки як нпр. мужеський хор Ферстера „Святий Вацлаве" (2000 співаків) були тріюмфом чеської хорової репродукції.

І цей концерт зробив на нас величезне враження. Він показав нам наглядно, яке значіння може мати пісня, або хоровий спів у житті народу, не лише як чинник чисто мистецької натури, але й як організаційний чинник всенароднього обеднання. І з цього концерту пробивалося яскраво провідне гасло фестівалю „піснею до серця, серцем до батьківщини", тим більше, що тексти співаних композицій були переважно патріотичного змісту.

Дня 1. травня відбувся останній фестівалевий концерт, присвячений виключно хоровій творчости Дворжака і Сметани. Цей концерт, в якому взяло участь все співацтво Чехословацької Співацької Громади був кульмінаційною точкою цілого фестівалю. Це був глибокий поклін цілого народу памяти двох ґеніїв музичної творчости чехословацького народу, це був вияв всенародньої вдячности тим, що чеську музику зробили складовою частиною світової музики. Концерт цей мав теж і найбільш святочний характер — на ньому був теж присутній і голова держави президент Масарик.

У рямцях фестівалю відбулося теж свято на могилах Дворжака і Сметани. Усе співацтво, що прийшло походом на цвинтар, поклонилося обом дорогим кожному чехові могилам, відспівало відповідні пісні та положило вінки. Святочну промову про значіння Дворжака і Сметани виголосив професор братиславського університету Орель.

У другому фестівалевому концерті з дня 29. квітня взяли участь теж українці. Як ми вже повідомляли, мав у рямках співацького фестівалю відбутися окремий всеславянський концерт, на якому побіч українців мали виступити ще болгари, москалі, поляки і югославяни. Але цей концерт не міг відбутися, бо болгари відмовилися взяти в ньому участь з фінансових причин, а поляки з причин т. зв. пашпортових труднощів. Та гостинні господарі все таки дали можливість українському хорові, який є членом Чехословацької Співацької Громади, виступити на фестівалю, відступаючи йому місце як обеднаному українському хорові в програмі концерту жуп. Таким чином українці були одинокими з інших славянських народів, що взяли участь у цьогорічному співацькому фестівалю в Празі.

Українці вже вдруге беруть участь у співацькому фестівалю. Перший раз виступив український хор разом з хорами інших славянських народів перед шести роками. І як тоді, так і тепер виступ нашого хору увінчався повним успіхом.

Український мішаний хор в силі біля 80 співаків, під батутою нашої відомої дириґентки п-і **П. Щуровської-Росиневичевої** відспівав три пісні: Косенка „Червоний бенкет", Леонтовича „Ой пряду, пряду" і Кошиця „На вулиці скрипка грає".

Мусимо признатися, що ми боялися за цей виступ нашого хору. Що більше — ми дивувалися незвичайній сміливості нашого невеличкого хору виступати на естраді, що може помістити 5—6000 тисяч співаків. Але вже після перших звуків ми переконалися, що наші побоювання були цілком неоправдані. Показалося, що ця сміливість основувалася на мистецькій вартости хору, на його звукових властивостях, які дали йому всі можливости дорівнювати і найбільшим щодо кількости співаків чеським хорам.

Щоби в оцінці виступу нашого хору бути найбільш обєктивним, скажемо лиш тільки: чотири тисячі слухачів, між якими можна було бачити всю еліту чехословацьких музиків і музичних критиків, бурею оплесків нагороджували наш хор після відспівання кожної точки, а музична критика написала про виступ нашого хору дуже прихильно. Найвибагливіші музичні критики кажуть, що виступ нашого хору оживив у чехів спогади на тріюмф української пісні в Празі в часі виступів Української Капелі. Чиж може бути ліпша оцінка, коли пригадати собі, що писалося про тодішні виступи Української Капелі в Празі? Концерт, на якому виступали українці, висилало праське радіо не лиш до ЧСР, але і за кордон між ін. і до Америки.

Незвичайно тепло і з виявами великої симпатії приняли теж чехи участь нашого хору у святі на могилах Дворжака і Сметани, що відбулося 30. квітня. Український хор взяв участь в поході всіх учасників фестівалю до чеського Пантеону на вишеградському цвинтарі в Празі і тут поклав вінки з блакитно-жовтими стяжками на гробах обох великанів чеської музики.

Дехто з української громади в Празі каже, що українці не повинні були брати участь у фестівалю, коли не виступили на ньому інші славянські народи. А ми гадаємо навпаки. Український хор добре зробив, що виступив на співацькому фестівалю та ще й з таким успіхом і за це належиться йому щира подяка й гаряче признання. Обовязком нашої еміґрації є використовувати кожну нагоду для пропаганди нашого імени, нашої справи. Тимбільше треба таку нагоду використати тоді, коли українці мають з чим показатися перед світом! І треба зі здивуванням підкреслити тут сумний факт, що ширша українська громада в Празі головнож т. зв. старше громадянство, що все ще претендує до провідної ролі на еміґрації, поставилося до цілої справи участи українського хору в фестівалі якось байдуже, і якби не справдішня посвята і велике завзяття самих співаків, а головнож дириґентки хору, що поборола всі ті тяжкі умовини, серед яких приходиться нашому хорові працювати, то хто знає чи булоб прийшло до виступу взагалі, або що найменше чи був би цей виступ досягнув такого успіху.

Сподіємося, що цьогорічний виступ нашого фестівального хору має ще й той успіх, що переконав нашу громаду про вагу істнування доброго українського хору в Празі і про те, що такий хор може в такому осередку як Прага відіграти неабияку ролю. От що повинноб взяти під увагу наше т. зв. старше громадянство. Пісня цеж той чинник, що може обеднати усіх.

М-ий.

усі ті сили, які дотепер були звернені на захід — отже і проти Польщі. Таким чином перебираємо ми на себе перед большевиками захист не тільки Галичини і Волині, але і районів дальше на північ себто польського фронту. Тимсамим захищаємо ми і Польщу перед большевицькою навалою. Ми йдемо нашому західному ворогові силоміць на руку, так наче6 ми виконували директиви польського ґенерального штабу. Зліквідувавши Галицьку Армію, забезпечений нами перед большевиками, він дістав спромогу вивести частину сил, що стояли на фронті проти нас, чи проти большевиків на інші відтинки, оспорювані іншими сусідами. Він у спокою переводив внутрішню консолідацію корінної Польщі та занятих чужих країн.

Стоїть тривко і ніхто не може опрокинути т в е р д ж е н н я, що на період 1919 р. тільки ми, українці, оборонили Европу — в тім і саму Польщу — перед большевицькою навалою.

Який хід мали би воєнні події після відступу УГА за Дністер і в Карпати важко тепер ствердити. Оцінку того пляну треба залишити зовсім обєктивним критикам, яким будуть доступні так наші, як теж і ворожі архіви тої доби. Але напевно можна твердити одно, а саме, що галицька справа в її цілому не була би так скоро зліквідованим епізодом, як це мало місце. Це доказують досвіди світової війни, коли то бої в Карпатах відограли таку визначну ролю.

У вищенаведених рядках зясував я коротко оба пляни можливих відступів Української Галицької Армії, з погляду чисто мілітарного. Зокрема хочу ствердити, що Нач. Команда весь час кермувалася при своїх рішеннях фактами й не іншими мотивами, як тими, що намагалися зберегти інтереси армії в повному розумінні того слова. Бо її долю чи недолю передали нам у наші руки. Цим твердженням хочу збити всі ці безпідставні закиди, начебто Нач. Команда попри своє військове провідництво вела й ще якунебудь льокально-патріотичну політику.

За краєву фарму годівлі курей.

(Голос до нагородженої статті в конкурсі „Діла" з дня 15. III. п. р. п. інж. К. Котецького і до статті п. О. Вислоцького.)

Піднята думка п. Котецьким щодо оснування курячої фарми є дуже на часі. Як такий, що цікавлюся розвоєм годівлі курят, підносив я вже кілька разів на ріжних анкетах цю справу. Раз пропаґував я, щоби розвести тип курят Роде Ісляyд Ред, себто кармазинів. Коли я задемонстрував їх, то один селянин відповів мені: „Саме то біда, що ті кури не вміють утікати; хто має „добрих" сусідів, що їм не виплачується вигодовувати курята, то скоро їх позбудеться, бо їх легко вкрасти". На це присутні признали йому повну рацію, а я не мав що до того додати.

Купувати поле під фарму вважаю за річ недоцільну. Хто може винаймити 5 га, радо згодиться на чинш і якийсь процент у спілці або проц. від зиску. Ґрунтів до винайму є нині досить. Найбільше заінтересований у справі продукції расових курят безпосередньо, а їх продуктів, себто яєць, посередньо буде Маслосоюз і Центросоюз, як головні наші установи, що торгують тими продуктами. Від доброго курячого поголовя залежить головний експортовий продукт села, сільська „золота" валюта на передновку яйця. Саме весною, як нема вже що продати, кури дають селянинові одинокий прихід та уможливлюють набути найконечніші товари. В сільській кооперативі весною весь торг іде за яйця. Справник іде до Повіт. Союзу по товар з двома скринями яєць і 30 сот. на віз до міста.

Тяжка справа з основним капіталом. Одначе коли найдуться люди, які мають певність, що справа піде добре, то певно найдуть і членів-спільників. Хай буде це кооператива, а її членами сільські кооперативи і поодинокі годівельники, котрі далиб по 10 зол. уділу. Члени годівельники малиб напр. якийсь проц. опусту при набутті товару — розплодових штук та одноденних курят. Де є збут (околиці літниськ), знайдеться досить членів. Головна річ: солідність і добра обслуга купуючих.

Добрий є помисл, щоби централя була у Бродах, тим більше, що там живе перший наш фахівець від годівлі дробу, п. Г. Герман, і — як пише п. Вислоцький — поле там дешеве, то й дешево можна винаймити.

Треба нам людей і то людей діла. Село якні страшно нікому не вірить. П. О. Вислоцький вважає за відповідне, щоби весь наш нарід зложив тих 30.000 зол. на курячу фарму. Сумніваюся, чи це дасть сподіваний вислід. „Поплотно", „Спілка Агрономів" так людей навчили, що волять дати гроші до П. К. О., як вложити в якесь підприємство. Такого підему до оснування курячої фарми годі тепер ждати! Цією фармою повинна занятися спілка людей, що себе знають і собі вірять. Вони, як хотять щоб їсти хліб, будуть певно так порядкувати, щоб іншов інтерес.

Роман Коцик

Вибори до міської ради у Львові.

I

20 ВИБОРЧИХ ОКРУГ.

У понеділок, 7. травня ц. р. появилися оповістки головної виборчої комісії, що м. Львів поділено на 20 виборчих округ і 123 обводи (райони) голосування.

СКЛАД ГОЛОВНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ.

Предсідником є д-р Ян Бейнарович; заступником Модест Млинарський; членами: д-р Людвик Френкель, д-р Бронислав Михалевський, Ванда Соболтівна, проф. Евстахій Жилінський; заступниками членів: інж. Вавжинец Дайчак, Евгенія Томкевичева, д-р Леопольд Варзагер і Зигмунт Зигмунтович. Головна виборча комісія урядує в домівці при пл. Домбровського ч. 3. щоденно одну годину, від 6-ої (18) до 7-ої (19) вечором без огляду на неділі і свята.

ЗГОЛОШЕННЯ ЛИСТ КАНДИДАТІВ І ВИБОРЧІ СПИСКИ.

Листи кандидатів можна зголошувати найпізніше ще 17. V. ц. р. Списки виборців, управнених до голосування будуть виложені в домівках окружних виб. комісій уже в неділю 13. травня до 19. травня ц. р. Тоді кожний мешканець може переглядати списки виборців і вносити рекламації щоденно від години 3-ої (15) до 8-ої (20) вечором без перерви пять годин денно. Зразки рекламацій з ближчими поясненями подали ми в „Ділі“ ч. 116.

ПОДІЛ 72 МАНДАТІВ МІЖ ВИБОРЧІ ОКРУГИ.

Головна виборча комісія поділила 72 мандати між 20 виборчих округ так:

округа	I — 3	манд.,	6	обв.	голосування.
„	II — 3	„	7		„
„	III — 3	„	6		„
„	IV — 4	„	7		„
„	V — 4	„	6		„
„	VI — 4	„	6		„
„	VII — 5	„	8		„
„	VIII — 3	„	7		„
„	IX — 4	„	7		„
„	X — 4	„	7		„
„	XI — 3	„	6		„
„	XII — 4	„	6		„
„	XIII — 3	„	4		„
„	XIV — 3	„	5		„
„	XV — 3	„	6		„
„	XVI — 4	„	5		„
округа	XVII — 4	манд.,	7	обв.	голосування.
„	XVIII — 4	„	6		„
„	XIX — 4	„	7		„
„	XX — 3	„	4		„

СКІЛЬКИ ВИБОРЦІВ МОЖУТЬ ЗГОЛОСИТИ КАНДИДАТСЬКІ ЛИСТИ.

а В округах 3-мандатових можуть зголосити листи кандидатів до головної виборчої комісії найменше 170 свідомих виборців, які є поміщені у списках виборців дотичних виборчих округ; в округах 4-мандатових — 230 виборців, а в округах 5-мандатових 270 виборців. Листи кандидатів на радних слід виготовляти на одному великому аркуші паперу, так щоби і саме зголошення і всі вимагані законом підписи могли управнені виборці помістити на одному і тому самому аркуші паперу. Виборці виписують дуже докладно своє імя, прізвище й адресу. Зразки кандидатських лист і заяви кандидата на радного подали ми в „Ділі“ ч. 116.

ДОМІВКИ ТА СКЛАД ОКРУЖНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ.

Округа I. Окружна виборча комісія урядуватиме при пл. Стрілецькій ч. 8 в державній економічній школі. Предсідником є Тадей Гефлінгер, а заступником Мечислав Опалек. **Обвід 1** обіймає вулиці: Ринок, Домініканську і Руську; **обвід 2** обіймає вулиці: Камінського, пл. Ґолуховських 1, Корняктів, Скарбківську, Стрілецьку і пл. Стрілецьку 5, 6, 8, 10, 12, 12а, 14, 15 і 16; **обвід 3** обіймає вулиці: Бляхарську, Боїмів, пл. Домініканську, вул. Підвале, Сербську, Шклярську, пл. Векслярську, Зацерковну, Забросвну; **обвід 4** обіймає вулиці: Ґродзіцьких, Краківську, Вірменську, Рутовського пaристі від 12 і непaристі від 13 до кінця та Трибунальську; **обвід 5** обіймає вулиці Галицьку, пл. Капітульну, пл. Марійську 8, 9 і 10, вул. Рутовського непаристі до 7 і паристі до 10, Собіського, пл. Трибунальську, вул. Валову непаристі; **обвід 6** обіймає вулиці: пл. св. Духа, Дідушицьких, Пасаж Феллерів, Фурманську, пл. Ґолуховських 4, 5, 9, 10, 11, 15 і 16, вул. Гетьманську, Кілінського, Леґіонів, Лукасінського і св. Станислава.

Округа II. Окружна виборча комісія урядує при вул. Сокола ч. 2 в будинку гімназії VII. ім. Т. Косцюшка. Предсідником є д-р Бруно Покорни, а його заступником д-р Володимир Яворський. Ділиться на 7 обводів і обіймає такі вулиці: **Обвід ч. 1** — вул. Фридрихів, Калеча, Коральницька, Малецького, Сокола, Сташіца і Зіморовича; **обвід ч. 2** —вул. Бельовського, Хорущини, Тиху, Цитаделю, Домбчанської, пл. Домбровського, Ліндого, Осолінських і Сенкевича; **обвід ч. 3** — пл. Бернардинську 1 до 3, 9 до 17, Чарнецького непаристі, Коперника непаристі, Криву, пл. Марійську 1 до 7, Валову паристі; **обвід ч. 4** — вул. Академічну, пл. Академічну, Баторого, Бурлярда, Фредри, пл. Галицьку, Кубалі, Шимона, Клементини Танської; **обвід ч. 5** — вул. Концік, На Скалці, Якова Стшеме, Зиблікевича; **обвід ч. 6** — вул. Длуґоша, св. Марка, Супінського; **обвід ч. 7** — вул. Хмельовського, Лелевеля, св. Миколая, Мохнацького.

Округа III. Окружна виборча комісія урядує при вул. Рутовського ч. 15 в домівці хлопячої школи ім. А. Міцкевича. Предсідником є Бернард Ціф, а заступником інж. Фелікс Тилько. Округа ділиться на 6 обводів голосування. **Обвід ч. 1** — вул. Городецьку непаристі до 49, Зиґмунтівську; **обвід ч. 2** — вул. Баденіх, Браєровську, пл. св. Юра від 3 до 9, Маршалківську, Міцкевича, Монюшка, Неціла, Петра Скарги, Шептицьких паристі до 16, Замкнену; **обвід ч. 3** — вул. Кляйнівську, Косцюшка, Город Косцюшка, Крашевського, 3-го Мая, св.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ТРАВНЯ 1934.

ОЛЬГА МОЧУЛЬСЬКА. 2)

Наталя Романович-Ткаченко.

(1884—1933.)

Від 1905 р. безперервно рік за роком друкуються у „Літ. Наук. Вістнику“ її оповідання, а в 1913 р. зачинає друкуватися там-же її велика повість, трильоґія, якої перша частина має наголовок „Мандрівниця“, а друга „Манівцями“, Потім світова війна перериває нитку українського культурного життя, отже й „Вістник“ перестає виходити. Аж з вибухом революції 1917 р. відновлено знов видавництво „Вістника“ у Київі, і тоді появляється друком третя частина повісти „За водою“. У 1918 р. виходить друком у видавництві „Січ“ збірка оповідань Наталі Романович під ваголовком „Життя людське“. В цю збірку ввійшли оповідання друковані ще до війни в „Літ. Наук. Вістнику“ і декілька нових.

В останніх літах Н. Р. була співробітницею журналів: „Життя і Революція“ та „Червоного Шляху“.

У 1925 р. вийшла друком у видавництві „Сяйво“ друга її повість „Чебрець-Зілля“.

Знаємо, що вже з ранніх літ душу Наталі захоплювала ідея боротьби за матеріяльне поліпшення і справедливість та щастя для всіх, й цю ідею кладе вона в основу всіх своїх творів. Вона розвиває невпинно думку про те, яким шляхом людство зможе найскорше придбати кращі матеріяльні та моральні умовини життя. Наче рефрен у всіх її творах повторяється речення: „Треба, щоб краще всім жилося“.

Твори Ткаченкової містять у собі багато автобіографічного, багато дійсних фактів з її життя. Автобіографічним назвати можна оповідання „А дух переможе колись“, якого основу творить ідея щастя для людства. Героїня оповідання Любов Павлівна нагадує своїм психічним образом авторку. Вона подібно, як авторка, відірвана родинним життям, вихованням дітей від активної революційної роботи, страждає відокремлена від життя і шукає його змісту в творчости, — зачинає писати, але не знаходить заспокоєння; її мучать сумніви, чи її творчість принесе яку користь людству. Вона в хвилинах упадку духа сумнівається, чи загалом боротьба є потрібна, чи принесе вона щастя людям „Чи й без нашої праці еволюція, хід історичного й економічного життя, не зробить свого діла“ і настане щастя для всіх.

Другою не менше важною темою великої скількости її оповідань і обох повістей є питання, чи жінка, яка присвячується поважній і горисвій праці, науці чи революції та загалом громадянській діяльности, має право на особисте життя: кохання, подружа і материнство. Відповідь Ткаченкової позитивна; людям не сила змагатися із законами природи, а тимбільше жінці, якій природа виразно визначила шлях життя — материнство. Але жінка повинна себе так виховати, щоб кохання для неї не було всім, щоб мужчина не заступав їй цілого світа. Розуміється рола матері відриває жінку на якийсь час від активної участи в громадській роботі, бо коли жінка не хоче довірити виховання дитини няні, то не може на довший час покидати хати, як цього вимагає громадянська праця. Участь у революції може брати тільки вільна жінка.

Надя — героїня повісти „Мандрівниця“, мабуть психічний образ авторки втомлена щоденними хатніми клопотами і працею коло дітей, зі страхом думає: „Так, материнство — це має бути, це життя, але не тільки саме воно, не тільки це інтимне жіноче життя. Воно не може шляхом життя її стати“. Вона хоче конечно знайти собі мету в житті і бути не тільки жінкою свого чоловіка, але бути сама для себе, бути самостійна і незалежна від свого чоловіка.

Питання самостійного заробітку заміжньої жінки не дає спокою авторці; особливо в оповіданні „Петрусь, Нінусь, Юрусь“ викладає ясно свою ідею про заробітки. Вона говорить устами Катрусі, жінки Петруся: „Жінка, що любить свого чоловіка, тим більше хоче самостійного заробітку, чим дужча її любов до чоловіка, хібаж можна дивитися спокійно як коханий над силу працює і на себе і на дітей — і ще на мене? Жінка, що не любить свого чоловіка (а живуть разом для дітей) тим більше хоче бути матеріяльно незалежною, чим менше його любить — бо хібаж можна дозволити, щоб він, якого не любиш, і від якого так далеко стоїш, якому ти чужа, щоб він працював на тебе. Ні, з гордощів — ні?“

У повісти „Чебрець Зілля“ змалювала Ткаченкова вже зовсім новітню жінку, композиторку Аду, жінку Андрія, управителя партійною школою. Вона змагається завзято з одного боку з чуттям до чоловіка і інстинктом материнства, а з другого боку зі своїм артистичним я, яке перемагає. Для Ади мета життя — її мистецька творчість і громадська праця; коли вона стала вагітна, вона переживає трівожні хвилини, що дитина і хатні обовязки знівечать її талант, її мистецьку працю і вона рішена піддатися операції. Після операції, вона записує у своєму деннику: „Як дивно чоловіки в одруженні, в коханні черпають творчі сили, розцвітають душевно, а ми... ми вянемо, людське в нас вяне, розцвітає жіноче, самиче...“ Ада, це вже піонірка нового подружого життя, в якому, основа не полова любов — економічна залежність жінки від чоловіка, але приязнь: жінка і чоловік йдуть поруч себе одною стежкою життя. Перше місце у жінки займає громадянське, духове і культурне життя, а по тім діти і чоловік. Ада рішуче обстоює духову і економічну незалежність: „Маю своє життя духове й свою кишеню“.

(Докінчення буде.)

Михайла, Словацького паристі до 8; обвід ч. 4 — вул. Сикстуську; обвід ч. 5 — Базоровських, Коперника паристі до 42 б, Матейки, Никоровича, Льва Сапіги паристі до 10, Словацького 3, 5, 14, 16 і 18, Шайнохи, Шашкевича, Техніцьку, Уейського, Землковського; обвід ч. 6 — вул. Карпінського, Шептицьких паристі від 18 до 44 і непаристі до 45.

Округа IV. Окружна виборча комісія урядує при вул. Казимирівській ч. 38 в будинку хлопячої школи ім. св. Анни. Предсідником є д-р Абрагам Ангстрайх, а заступником д-р Еміль Блянк. Округа ділиться на 7 обводів голосування. **Обвід ч. 1** — Пасаж Гавсмана, Ягайлонську, Колонтая, Подлевського, Рейтана, Різницьку, пл. Смольки, Шопена; **обвід ч. 2** — вул. Казимирівську непаристі, Красіцьких, Судову; **обвід ч. 3** — вул. Бернштайна, Яховича, Карну, Казимирівську паристі; **обвід ч. 4** — вул. Арцішевського, Неньского, Шпитальну, Водну; **обвід ч. 5** — вул. св. Анни і Рапапорта; **обвід ч. 6** — вул. Клепарівську непаристі від 5 до кінця, Шведську, Терціярську, Вільну, Золоту і Золоту бічну; **обвід ч. 7** — вул. Інвалідів, Клепарівську паристі від 6 до 36, Майзельса і Ветеранів.

Округа V. Окружна виборча комісія урядує при пл. Місіонарській в будинку школи ім. М. Рея. Предсідником є д-р Ізидор Цірлер, заступником інж. Фелікс Рот. Округа ділиться на 6 обводів голосування. **Обвід ч. 1** — вул. Газову, Медову від 1 до 5, 7 і 9, Жерельна паристі; **обвід ч. 2** — вул. Алембеків, Жерельна непаристі, Жерельна бічна; **обвід ч. 3** — вул. Під Дубом, Сонішну 57 і 59; **обвід ч. 4** — Полтвяну 1 а, 3, 5, 7 і 9, Сонішну паристі, Вагову, пл. Збіжеву; **обвід ч. 5** — вул. Цехову, Сонішну непаристі до 55; **обвід ч. 6** — вул. Берка Йосельовича, Коженьовського і Котлярську.

Великі успіхи Ібн Савда.

ЛЬОНДОН, 7. 5. ПАТ. Емір Файсаль, син короля Ібн Савда приступив до облоги столиці Ємену Сан, положеної в горах. Файсаля проголосять мабуть королем Ємену. Тому син імама Ємену налягає на свого батька щоби зрікся престолу в користь Ахмеда.

КАІРО, 7. 5. ПАТ. В Годейді перебрали адміністрацію урядовці Ібн Савда. В цій здобутій пристані захопив Ібн Савд велику кількість муніції, яка надійшла з Европи для імама Ємену.

ЛЬОНДОН, 7. 5. ПАТ. Емір Шовір, начальник одної армії Ібн Савда взяв у полон велику каравану з муніцією, призначену на оборону м. Сан столиці Ємену. Між полоненими находиться двох старшин европейців. Агенція Райтера повідомляє, що це два італійські інструктори, які минулого року вишколювали гарматчиків Ємену.

—o—

За співпрацю Франції з Німеччиною.

БЕРЛІН, 7. 5. ПАТ. До Берліна приїхали в неділю визначніші французькі політики, які змагають довести до згоди між Францією і Німеччиною. Метою подорожі обмінятися думками з провідниками Німеччини. Французькі політики примістились у німецькім товаристві Ліґи Націй.

—o—

Рішучий протест Німеччини.

Німецький посол у Ризі запротестував перед урядом Латвії за образу канцлера Гітлера. Підчас походу в дні 1. травня ц. р. в Ризі несено куклу канцлера Гітлера. Посол домагається, щоби уряд справників покарав.

—o—

Жахлива пожежа в Німеччині.

У копальні потасу з Біґінґен вибухла пожежа внаслідок короткого зіпняття. Більша частина робітників втікла з горіючої копальні. У вогні залишилося 80 робітників.

—o—

Франція годиться платити свій довг.

НЮ ЙОРК, 7. 5. ПАТ. Французький уряд задумує покинути своє непримириме становище і заплатити Злученим Державам частину свого довгу.

Вписи до народніх шкіл „Рідної Школи“ у Львові.

Вписи до всіх кляс народніх шкіл „Рідної Школи“ у Львові (в місті і передмістях) відбуватимуться **в днях 21., 22., 23., 24. і 25. травня ц. р.** в канцеляріях дотичних управ шкіл від 8—1. год. передполуднем і від 4—6. год. попол.

„Рідна Школа“ удержує такі всенародні школи у Львові:

Для середмістя і стрийської дільниці: 7-клясова дівоча ім. Шевченка — **вул. Мохнацького ч. 12;** 6-клясова хлопяча ім. Шевченка — **Супінського ч. 21.**

Для городецької дільниці: 6-клясова дівоча ім. Грінченка — **площа св. Юра ч. 5;** 7-клясова хлопяча ім. Грінченка — **вул. Городецька 95.**

Для жовківської дільниці: 6-клясова мішана школа ім. Короля Данила — **вул. Жовківська ч. 62.**

Для личаківської дільниці: 6-клясова мішана школа ім. Князя Льва — **вул. Крупярська 15.**

Левандівка: всенародня мішана — **Варшавська ч. 8.**

Клепарів: всенародня мішана — в „Нар. **Домі“ (біля церкви).**

До 1-шої кляси гімназії нового типу (давнішої третьої) можуть здавати вступний іспит абсольвенти 6-ої кляси народньої школи та приватисти, які мають 12—16 р. життя. Речинець іспитів буде оголошений.

Підльвівські родичі!

Майте на увазі, що нині тільки вищеступеневі народні школи дають дитині право до дальшої освіти в середніх чи фахових школах, **тому масово вписуйте свої діти до шкіл „Р. Ш.“ у Львові, де кому найдогідніше**

Українські Громадяни!

Сповніть свій обовязок і повписуйте свої діти до шкіл „Р. Ш.“ у Львові.

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ у Львові.

Окружна освітня анкета в Дрогобичі.

Критичне матеріяльне положення приневолило Т-во „Просвіта“ скликати окружну анкету до Дрогобича. З Централі вийшли запрошення до філій в Самборі, Ст. Самборі, Сколім, Стрию, Турці н. Стр. і Дрогобичі. Анкету назначено на неділю, 29. 4. ц. р. в 15-ій год. Від Головного Виділу приїхав голова д-р І. Брик з інсп. М. Брилинським. Були заступлені філії: Самбір, Сколе, Стрий, Турка н. Стр., з Дрогобича усі виділові філії, були заступлені майже усі читальні, крім цього багато місцевого громадянства, разом понад 150 осіб. Дрогобицька філія вивязалася зі своїх обовязків господаря, як звичайно, прекрасно, а організація „Просвіти“ дала доказ зростаючої здисциплінованости.

Анкету отворив вступним словом голова дрогобицької філії д-р Ст. Витвицький. З питомою вервою виголошений привіт викликав під адресою голови Т-ва „Просвіта“ бурю оплесків.

Вичерпуючий реферат д-ра І. Брика, багато ілюстрований цифрами, представив зібраним ґенезу положення М-го Т-ва проаналізував скрупулятно поодинокі діли господарки, поставив перед очі зібраних усю велич завдань і праці „Просвіти“, увесь уже пройдений шлях та ці завдання, яких досі не вдалося виконати, але які мусять бути виконані в інтересі Духа цеї ділянки життя й праці одиниці й Нації.

Льоґічно розвинена думка привела слухачів до переконання, що відповідальности за положення „Просвіти“ не можна перекидати на Централю. Оце переконання закріпилося і найшло вислів у голосах бесідників, гол. по доповнюючім рефераті інсп. М. Брилинського, який цифрами, зібраними саме з районів заступлених філій, виказав цілий ряд промахів, недосягнень і хиб, що у висліді відбиваються шкідливо в першу чергу на Централі.

В дискусії забирали голос представники усіх філій. В їх промовах звучала бадьора нотка, а свіжо наложений обовязок, як щось самозрозуміле, не викликав ніяких застережень. Дехто з бесідників, як о. ігумен С. Баранник, д-р І. Блажкевич (оба з Дрогобича), інсп. Щ. Соколовський (Стрий), д-р Ст. Булак (Сколе) подали цілу низку цінних рад і заввваг.

Дуже живо і цікаво ведена анкета мусіла закінчитися в 19-ій год. Замкнув її предсідник д-р Ст. Витвицький запевненням зложеним голові Т-ва „Просвіта“, що усі вимоги Централі завсіди будуть респектовані і виконані.

Учасник.

Нова українська установа.

Установчі Збори Союзу Українських Професійних Музик.

Вже віддавна відчували ми в нашому музичному житті потребу професійної організації музик, яка ставала тимбільше пекучою, що в останніх роках помітно збільшились у нас ряди музик-професіоналів та що відповідальна праця над поширенням і поглибленням нашої музичної культури вимагає конче зорганізованости.

Ґрупа наших найвизначніших музик перевела цю думку в діло і після затвердження владою статуту відбулися в дні 12. 4. ц. р. перші загальні збори „Союзу Українських Професійних Музик“ (СУПРОМ). Збори відкрив дир. **Василь Барвінський,** якого й вибрали предсідником. Секретарював п. **Роман Савицький.** Після відчитання статуту й рішень влади, яка цей статут затвердила, вибрано першу Раду СУПРОМ-у в ось-якому складі: **голова — Нестор Нижанківський, заст. голови — Зиновій Лисько, секретар — Роман Савицький, члени — Евген Перфецький і Тарас Шухевич, заступники — Микола Колесса і Петро Пшеничка.** Контрольна Комісія: В. Барвінський, Р. Кришгальський і С. Людкевич. Після вибору Ради розвинулась оживлена виміна поглядів на майбутню працю. Потім збори встановили висоту членських вкладок. А саме: для членів 1 зол., для членів-прихильників 1.50 зол. місячно. Вписове 2 зол.

При цьому треба зазначити, що звичайним членом СУПРОМ-у на підставі § 5 статуту може стати кожний український музика, відповідно кваліфікований, що скінчив 21 літ та якого головною професією є праця в ділянці музики. Про відповідність кваліфікацій рішає Рада Союзу на основі квестіонаря, виповненого тим, що хоче стати членом Союзу. При цьому відразу слід зазначити, що „відповідні кваліфікації“ треба розуміти в ширшому змислі. Кожний український професійний музика, де би він і якого роду музичну працю не виконував, найде місце для своєї ділянки у відповідній секції Союзу.

Членом-прихильником може бути кожча фізична або правна особа, що буде принята Радою Союзу, зложить вписове як дійсний член та зобовяжеться вплачувати установлену вкладку місячно чи річно згори, або зложить одноразово 300 зол.

Рада Союзу звертається отсим до всіх українських музик та прихильників з горячим зазивом масово вступати в члени СУПРОМ-у. З огляду на відсутність адрес багатьох наших музик і прихильників просимо всіх, кому залежить на упорядкуванні та розквіті нашого музичного життя у всіх його ділянках, та всюди, де тільки живуть українці, звертатися у справі впису (висилка друків) особисто або письменно до секретаріяту СУПРОМ-у, який урядує щоденно крім неділь та українських свят від год. 15—19 в домівці Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, Львів, Шашкевича 5, тел. 37-15. До письменних зголошень просимо долучувати 50 сотиків у поштових марках на покриття коштів друків та кореспонденції. В місцях осідку філій Музичного Інституту ім. Лисенка можна звертатися в справах впису до СУПРОМ-у до дирекції дотичної філії.

З відчитової салі.

Сучасні завдання української інтелігенції.

В неділю, дня 29. квітня ц. р. відбувся заходами українського Академічного Сеніорату і Богословського Наукового Т-ва останній відчит д-ра **Маркіяна Дзеровича** на тему: „Сучасні завдання української інтелігенції“. Виклад відбувся в салі „Української Бесіди“ у присутності 120 слухачів з найінтелігентніших кругів м. Львова.

Прелегент вийшов у своєму рефераті з заложення, що наша інтелігенція вихована на лібералістичному світогляді минулого віку, носить у собі дуже багато елементів деструкції та анархізму. Ці елементи ніколи і ніде не були позитивно творчими, але навпаки вносили в громадське збірне життя руїну. Тут прелегент старався зілюструвати це прикладами з нашого життя. Наприклад: „велика частина нашого духовенства — казав прелегент — не може отрясти зі себе пороху бездіяля та цілковитого незрозуміння виїмкових часів, які вимагають

вже жертв на зразок жертв апостолів. Не промовчую і страшної, просто каригідної інерції світської інтелігенції, яка немов би пустила керму з рук і дивиться в отупінні на порід нового покоління, яке шукає само доріг, блукаючи переважно по манівцях".

Ліком на це вважає прелегент перевиховання нашої інтелігенції і нашого народу в дусі твердої християнської моралі та підпорядкованости інтересів одиниць вищій колективній єдности, якою є родина, громада і нація.

„Належить із цілою рішучістю — кінчав прелегент — усунути з нашого життя усі залишки лібералістичного світогляду, щоби не було можливим на його погною плекання наших расово-національних хиб... Минуле навчило нас, що ми були будівничими зле підготованими і то не тільки ділово, але й душевно, коли вся наша будова повернулася в нівець завдяки нашим національним хибам. Нехай майбутність буде щасливіша, але не починаймо її без пристосування до неї старої, глибокої нашої народньої приповідки: „Без Бога, ані до порга". Завданням нашого покоління є провести в життя гасло старих високоморальних народів, які дбали все про те, щоби кожний їх член міг ствердити про себе: „non omnis moriar".

Після реферату була жива дискусія, що тривала півтори години. В дискусії впало багато дуже цінних думок, а між іншим дискутанти висловили бажання, щоби прелеґент подрібно розробив основні тези свого реферату та зілюстрував працю над духовим відродженням нашого народу в усіх ділянках нашого життя.

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. 1437 1—2

— **Знамените гиґієнічне мороженe** лише в цукорні Д. Стецькова, Львів, вул. Миколая 7.

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 20-?

— **Маґазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 524 65-100

— **ЧЕРЕВИКИ жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Маґазині Взуття „КОМЕТА" Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до Свого."** 68/53 29-?

— **Щіплення проти віспи** з Українській Порадні Матерей у Львові (вул. Ходоровського 15) відбувається щоденно від год. 10—11 в днях 10—31. травня ц. р. — **Д-р Туна-Надраґа.**

— **„Мода та її найновіші напрямки й добре розуміння ощадности".** Відчит на цю тему виголосить п. Еля Олесницька у вівторок, 8. травня, в домівці С. У. Підвалля ч. 7 у Львові. Початок відчиту в год. 19.

— **Вистава Ол. Ляшенка** продовжена до 13. ц. м. включно з огляду на її великий успіх і фреквенцію. Як відомо, преса і мистецька критика прийняла виставку нашого цікавого мистця і подорожника дуже тепло, бо і заслужено. Праці О. Ляшенка користуються величезним успіхом, вони виконані з метою служити вищим цілям і обзнайомити тих людей, які вміють відчувати у кольорі і рисунку властивости далекої нам екзотики, які в історії кожного мистецтва займають поважне місце. Виставку повинні безумовно оглянути не тільки аматори мистецьких творів, але й ті, що через мистецтво О. Ляшенка матимуть змогу ознайомитися з далекими, незнаними країнами та їхнім життям.

— **Хто виграв на льотерії.** В другому дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 150.000 зол. на ч. 85938. 20.000 зол. на ч. 160979. 15.000 зол. на ч. 69210. 10.00 зол. на ч. 21563 72362 113514 27350 160268 161819. 5.000 зол. на ч. 49298 50993 62925. 2.000 зол. на ч. 6811 28992 38936 40763 41567 41946 55931 66677 84962 91301 116112 123182 149413 150657 11748 12288 18080 26826 42177 47032 47383 49181 55711 77019 78707 93421 96969 104552 122981 162534 163091. 1.00 зол. на ч. 3035 8178 9737 21348 27321 34984 36786 46499 52331 59347 63812 67335 81356 85036 88337 91489 93866 105539 113333 116791 116359 134272 162859 165905 168024 4874 5352 5655 5795 7264 9665 12251 13692 14867 15957 22351 23595 26982 28771 31973 41083 43661 49428 56602 73818 83981 85513 86432 92268 95614 102977 103122 103890 103935 108344 117866 126956 130831 137633 147301 150733 152290 154285 160697 165776.

— **Краєва хроніка.** На ріці Стрий в Межибродах біля Синевідська Вижного на державній дорозі Львів-Климець викінчили дерев'яний міст, розпряжности 156 м. 12. травня міст посвятять і віддадуть до прилюдного вжитку. — В ночі на 4. ц. м. напало на дім Ст. Нановського в Антонівці пов. Жидачів трьох озброєних бандитів і зажадали грошей. Коли грошей не дістали, пострілили його тяжко в черево, наслідком чого він незабаром помер. — В Дулібах пов. Стрий арештовано Едварда Захарка, що брав участь у вломі до стрийського Союзу Кооператив, де вкрали 3.350 зол. — В Ясеневі пов. Тернопіль Максим Татарчинський викопав глиняний горнець, в якім було 65 срібних монет із 17. віку.

— **Поліцай вбив напасника.** ПАТ повідомляє: На поліцая Білінського, що над ранком виконував вартову службу в Бориславі при вул. Костельній напав Вол. Міськевич з ножем у руці. Поліцай пострілив Міськевича й він небаром потім помер.

Із судової салі.

О. АНТІН ОНУФЕРКО ПЕРЕД СУДОМ.

Городський суд у Скалаті (асесор К. Блашкевич) вироком з 10. лютого 1934 визнав винним о. Антона Онуферка, 64-літнього пароха в Скалаті, жонатого, батька 4 дітей, досі не караного, проступку зі ст. 127 к. к. (словна зневага війська), поповненого в цей спосіб, що 11. листопада 1933 у Скалаті в часі богослуження з нагоди 15-ліття незалежности польської держави, що відбулося в місцевій церкві, публично зневажив польське військо, репрезентоване там кап. Пйотром Кабатою і плютоновими Маріяном Майкшаком і Пйотром Фельчаком. А образив він їх, уживши слів: „Прошу клякати", а також слів: „Хто не визнається на церковних обрядах, нехай до церкви не приходить і нехай виноситься відси". За це засудили його на кару чотиромісячного безоглядного арешту, на заплату коштів процесу і судової оплати в квоті 20 золотих. Обв. о. Онуферко заперечив вину, а зокрема слова „Хто не визнається" і т. д. і навів на свою оборону свідків, котрих асесор Блашкевич не допустив і свій вирок оперв на зізнаннях повищих трьох військових.

Проти повищого вироку вніс пос. д-р С. Баран апеляцію, внаслідок чого дня 1. травня ц. р. відбулася в окружному суді в Тернополі апеляційна розправа, на котрій обвинуваченого боронили посли д-р Ст. Баран і д-р Ладика. Розправу вів віцепрезес окр. суду д-р Вездриховський, обвинувачував підпрокуратор Рибіцький. Обв. о. Онуферко особисто на розправу не явився.

Згідно з внеском в апеляції д-ра Барана допущено доказ зі всіх свідків вже переслуханих, як і тих, котрих суд у Скалаті не допустив.

Перший зізнавав кап. Кабата, тепер інструктор фізичного виховання в Бучачі. зізнавав дуже нервово, понад одну годину. Заявив, що по українськи зовсім не розуміє і не знається на церковних обрядах. При першому дзвінку уклякнув, але за хвилину повстав, бо з причини перебутої ґрипи не міг клячати; при другому дзвоненні не клякнув зовсім, як також і оба плютонові. Перед ним стояли шкільні діти, а побіч урядові делеґації. В церкві було чимало вірних. Коли обвинувачений обернувся від вівтаря, крикнув кількакратно піднесеним тоном „Прошу клякати", а опісля по скінченім богослуженні, переходячи через церкву, сказав по польськи „Хто не визнається на церковних обрядах, нехай не профанує і не плюгавить святині і нехай відси виноситься". Ці слова вважав за сказані під своєю адресою і за образу для армії. Питання оборонця д-ра Ст. Барана, що опісля зробив свідок, вийшовши з церкви і що зізнав у своїх доходженнях перед капітаном жандармерії з Чортківського дивізіону у Скалаті з причини чинної зневаги о. Антона Онуферка (проступок зі ст. 133 § 2. к. к.), предсідник ухилив тому, що ця справа належить до військового суду і там ведуться доходження. Натомісць допустив друге питання д-ра Барана, що свідок помилився зізнаючи перед капітаном жандармерії, що обвин. був караний за те, що 11. листоп. 1931 р. влаштував у демонстраційний спосіб в церкві у Скалаті катафальк і відправив год. парастас за українського отамана Ляєра, колишнього австро-німецького офіцера, що погиб у боротьбі проти Польщі в околицях Скалата 1919 р. На внесок обор. д-ра Барана предсідник ствердив з актів, що о. Онуферко досі взагалі не був караний, а зокрема не був караний у звязку з якимсь богослуженням за отам. Ляєра.

Свідок плютоновий Майкшак зізнав, що чув тільки слова „Хто не розуміється на обрядах, нехай виноситься з церкви", а свідок плют. Фельчак, що чув слова: „Хто не визнається на церковних обрядах, нехай відси виноситься і більше до церкви не приходить". На питання обор. д-ра Ладики оба ці свідки ствердили, що йдучи до церкви з кап. Кабатою, не стрінули по дорозі обвинуваченого, інакше як св. Кабата, котрий зізнав, що йдучи з плютоновим до церкви стрінув по дорозі о. Онуферка.

Св. учителька Попельова чула тільки слова „Хто не визнається на обрядах, нехай до церкви не приходить", — інших слів не чула.

Св. листоноша Антоні Ґловішин чув знову слова, котрих не потвердив ні один свідок, що тут церква, а не коршма і то сказані різким голосом.

Обв. о. Онуферко в суді у Скалаті боронився тим, що звертаючись від вівтаря до вірних не бачив зовсім військової делеґації, а бачучи, що дехто з цивільних не клякнув, сказав „Прошу клякнути", а по богослуженні, звертаючись до всіх, сказав: „Коли приходимо до Божого дому, то треба віддати честь належну Богові", не маючи спеціяльно на думці військової делеґації.

Св. П. Чепельовський, начальник скарбового уряду, зізнав, що поведення о. Онуферка було зовсім тактовне та що свідок сам не клякнув, бо був хорий.

Св. Павлина Яременко зізнала, що багато людей в церкві не клякнуло, не тільки військова делеґація і потвердила в цілости оборону обвинуваченого. Також і дальші свідки Пелагія Кравчук, Григорій Китай, Микола Крушельницький, Петро Заболотний, Настя Кардаш і Марія Шевчук (всі свідки були слухані під присягою) підчеркують уповні оборону обвинуваченого та катеґорично перечать, щоби упали з уст о. Онуферка слова, наведені в акті обвинувачення.

Обор. д-р Баран вніс на переведення льокальної візії в церкві у Скалаті на доказ, що обвинувачений не міг бачити від вівтаря військової делеґації і на переслухання двох знавців теольоґів на доказ, що священик обовязаний звернути увагу присутніх у церкві на те, щоби придержувались обовязуючого церемоніялу. Оба внески суд відкинув і проголосив вирок, котрим не прихилився до апеляції прокуратора й оборони і затвердив у цілости вирок суду першої інстанції.

Оборонець пос. д-р Баран зголосив касацію.

—o—

З нових видань.

Три псевдоніми: ШАНГАЙ. (Пригоди военного кореспондента та ще дещо). Накладом автора. Львів, 1934, ст. 102.

Уся книжечка пахне маленьким чудацтвом. Уже назва автора „Три псевдоніми" замісць якогонебудь аноніму або криптоніму вказує на своєрідне замилування до таємничости. Від першого оповідання „Шангай" збільшується це ніякове враження. Тема нібито проста, а завязка заплутана, з подихом сензації. Український щоденник хоче вислати свого кореспондента на терен китайсько-японської війни. Грошей нема, кореспондент теж їхати не хоче, але що є в місті каварня „Шангай", то дотепний журналіст обіцює поїхати до „Шангаю". З такої теми можна би зробити добру гумореску, як нпр. якийсь український часопис дістає автентичні кореспонденції з Шангаю, відписувані з каварняних часописів. А проте з оповідання автора із потрійним псевдонімом ніяк не вгадаєш, куди спрямоване вістря його сатири; він губиться по дорозі в епізодах, часто зовсім незрозумілих.

Любить наш автор дрібні маленькі сценки, які можна би назвати „чехівськими". Підгляне одну риску (більше й не треба для гестроокого сатирика!) і розмазує її, ні, навіть не розмазує, а замазує так усі на боки, що кліпаєш очима. Пародія на Васильченка. Не тому, що маєш перед собою футуриста або перогриза з апокаліптичною уявою, навпаки: почуваєш увесь час перед собою тиху, скромну людину, але з такою „фіялкою", що сама вона (ця писацька людина) не знає, чим цю фіялку підлити. І підливає міркуваннями; і так ними обставляє сюжет, що білолаха-автор сам не може до нього дістатись.

Уся збірка полишає враження літературних спроб самотника, що не має з ким порадитись, своєумно складає собі слово до слова і витворює пречудернацький стиль. Цей стиль — наслідок книжкової схолястики та претенсійної канцелярщини.

Ось приклади:

„Він зризиґнував з дальшого нагромаджування обтяжуючого матеріялу..." „Річева й пов-

ча красорічивих моментів-цінностей Жевжикова промова, мала великий успіх, який уже зразу було помітно хочби й у цьому, що після цьої зацарила в кімнаті побажана й вельми надійна тишина".

„Продовж тиші, що наспіла після Жевжикової промови..."

„Тепер Журбенка стало мучити саме ложидання цих намічених для нього, людини з голкою в шлунку, жахливих, передсмертних мук і болів".

„Бо взагалі продовж заходів біля направи ліжка..."

„Те все вкупі, хоч і не передбачувало для загадочної дами надто принадного вигляду, проте ніяк не вияснювало тайни..."

Попросту стиль старого радника на пенсії, що почав силоміць визбирувати всякі модні слова і класти їх поруч. Деякі речення можуть стати зразками, як не треба писати. А шкода, бо автор має проблиски таланту. Тільки не знає, що з ними зробити.

м. р.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА

Лугове свято в Руданцях. Руханково-спортове Т-во „Луг" в Руданцях, пов. Львів, відсвяткувало лугове свято в память гетьмана Павла Полуботка в дні 22. 4. ц. р. Почалося свято молитвою „Боже Великий", а далі йшли вправи на основі програми. Приємно було дивитись на добрі висліди праці, при чому можна було зауважити велику дисципліну і порядок, який був всюди. Вправи і луговиків і луговичок зворушували до глибини, а вже на справжню похвалу заслуговують хлопці (доріст), котрі під проводом свого четаря Нестора Жишковича виконали чудові вправи шабельками та дівчата (доріст), котрі під проводом чет. Ев. Бартіш у вправах хоруговками виказали велику справність. Свято закінчив голова місцевого „Лугу" п. Петро Рак подякою всім присутнім. Реферат про значіння й ролю гетьмана Павла Полуботка виголосив п. Григорій Бартіш. На святі на площі був теж о. Купій Львреті, Редемпторист зі Збоіск, котрий на той час у нас мав Службу Божу. Він був зворушений тим святом і зложив щиру подяку Луговій Організації за її щиру народню працю. Публики було понад 1.000. При кінці відспівали всі національний гимн і „Гей у Лузі", після чого зібрані замашерували гордо при звуках оркестри до читальні „Просвіти".

Р. П.

РАВА РУСЬКА.

Акція за основуванням дитячих садків у повіті. Від кількох місяців розпочала Старшина Повітового Кружка „Р. Ш." у Раві Руській спільно з Виділом Філії „Союзу Українок" акцію за масовим основуванням дитячих садків по селах тут повіту. Та, на жаль, дотепер акція та найшла повне зрозуміння громадянства лише у таких місцевостях: в Любичі Камеральній, Любичі Князі, Корчмині, Камінці Боброїдах, Вороблячині та у Верхраті. В інших місцевостях повіту нема чомусь у громадянстві належного зрозуміння для тої справи. Тому, що справа дитячих садків дуже важна під сучасний мент і нема багато часу на приготування, вказаним є, щоби наше духовенство усіх трьох деканатів повіту справу оснування дитячих садків пригадало громадянству у найближчу неділю в церкві. За докладними інформаціями в цій справі звертатися за Старшини Повітового Кружка „Р. Ш." у Раві Руській. Накінець слід зазначити, що в ціли вишколу фахових провідниць до ведення дитячих садків у повіті, рішила Старшина Кружка „Р. Ш." уладити при Захоронці у Раві Руській однотижневий курс в часі від 22. 5. до 26. 5. ц. р. для абсольвентів семинарії. Тому ті абсольвентки семинарії раввського повіту, які хочуть присвятитися цій праці, повинні негайно надіслати відповідне подання враз із свідоцтвом укінчення семинарії найдальше до дня 14. 5. до Пов. Кружка „Р. Ш." на руки п. Совика Степана.

—o—

СПОРТ.

ПЕРЕМИШЛЬ, 3. 5. СЯН — ПОЛЬОНІЯ І Б 2:0 (1:0).

Друті в черги змагання за мистецтво А-кляси вирішив Сян знову у свою користь після гарної, жертвенної і твердої гри цілої своєї одинацятки. Польонія, що виступила до цих змагань скріплена 5 грачами своєї репрезентаційної одинацятки, не вспіла в першій половині віддати до воріт Сяну буквально ні одного стрілу. Тільки завдяки великому щастю знаменитого вратаря воротаря Польонії вислід змагань обмежився вислідом 2:0. Видців, задоволених з безлічі емоціональних моментів самої гри та підбрамкових ситуацій, що їх створював Сян, було около 1.000.

5. 5. СЯН II — ЧУВАЙ II 3:4 (1:1).

Товариські змагання, які звернули на себе увагу численних глядачів стилевою грою назадї Сяну II. Зате поміч Сяну окрім середини, не істнувала.

—o—

Нові книжки й журнали.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Зшиток ч. 4. Квітень 1934. ст. 145—192.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича Підгайці.

8. V. Корневільські Дзвони.
9. V. Фраскіта.
10. V. Пісні в лицях.
11. V. Королева кіна.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 8. V. год. 7·30 веч. „Товаріш".

Середа, 9. V. год. 7·30 веч. „Фонсеве весілля".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 8. V. год. 7·30 веч. „Родина" кіни найвижчі.

Середа, 9. V. год. 7·30 веч. „Карера Густава Лебреша".

Кіна.

АПОЛЬО: „Деревляні хрести" (на осн. повісти Родлянда Доржелеса).

АТЛЯНТИК: „Отаман Анненків" (фільма в російській мові).

ВАНДА: „Побіда".

КАСІНО: „Казанова" (Ів. Мозжухин).

КОЛІСЕЙ: „Кохання на приказ" і ревія „Щось для кожного".

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Чібі" (віденська комедія), ревія „Травень, літо, травка!"

МІРАЖ: „Ясноволоса мрія" (Ліліяна Гервей, Анрі Ґара).

МУЗА: „Сховайте ваші смутки" (Льоорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Нещлюбна ніч".

ПАН: „Дика дівчина" (Кляра Бов).

ПАСАЖ: „Пат і Паташон у жіночому пансіонаті", „Улани, улани".

СВІТ: „Пожежа над Волгою".

СОНЦЕ: „Королівський любко", ревія „Катаринка в сонці".

СТИЛЕВЕ: „Дайте мені чоловіка!" (Анні Ондра), ревія „З усього серця".

ХИМЕРА: „Чорти в коханні".

УТІХА: „Остання цариця" та ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 8. травня 1934.

Давентрі (1500) 16·30 Клясична музика, 19·20 Фортепян, 2?·10 Ревієва програма в присутності короля та королевої, **Відень** (506,8) 12·00, 13·10, 19·15 Концерт, **Братислава** (298,8) 17·10 Камер. музика, **Прага** (470,2) 20·30 „Продана наречена" оп. Сметани, **Білгород** (439,8) 16·30 Пісоньки, **Рига** (514,6) 16·2? Пісоньки. **Берлін** (356,7) 18·45 Сучасні мінхенські композитори, 20·15 „Дер арме Гайнріх" муз. песа Пфіцвера (під дир. композитора), **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Солісти, 17·40 Пісні Гуг. Вольфа (Мартен, тенор), 20·15 Скрипка, **Мінхен** (405,4) 14·20 Ерґерові твори, 17·50 Давні пісні, 19·00 Нова популярна музика, **Букарешт** (365) 20·20 Симф. концерт, **Стокгольм** (426,1) 21·20 Скрипка, **Будапешт** (549,5) 20·45 Концерт оп. орхестри. 22·20 Циг. орхестра. **Міляно** (368,6) 13·10 Квінтет, 20·45 „Мадам ді Теб" оп. Льомбарда. **Рим** (42?,5) 13·10 Квінтет, 21·00 „Мефістофель" оп. Аріґа Боіта.

Середа, 9. травня 1934.

Відень (506,8) 17·45 Спів, 19·15 Концерт військ. орхестри, 21·20 Реґерові твори (музика, спів), **Братислава** (298,8) 17·05 Бетовенова соната а-дур на скр. і форт. **Прага** (470,2) 19·35 Веселa програма, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Атльоня** (531) 19·55, 20·35, 21·14 Спів, **Білгород** (439,8) 19·00 Популярні мельодії, **Люблянa** (569,3) 20·00 Опера, **Берлін** (356,7) 18·30 Квінтет Брікнера ф-дур 19·20 Нар. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт оп. музики, 19·00 Нар. пісні, **Мінхен** (405,4) 20·15 „Паяци" оп. Леонкаваля, **Штутгарт** (522,6) 11·10, 15·00, 15·30 Пісні, **Будапешт** (549,5) 12·05 Концерт, 18·30 Фортепян, 19·50 „Джудіта" оп. Легара, **Міляно** (368,6) 17·10 Спів, **Рим** (402,8) 20·45 Тріо.

Львівське радіо.

Вівторок, 8. травня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·05 Роля університету й акад. шкіл (відчит для абітурієнтів), 12·?0, 12·33 Популярна музика з ґр. плит, 15·05 Збіжева біржа, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Концерт солістів, фортепян, спів (Совільська) 16·20 Куток мови, 16·35 Легка музика джезової орхестри; спів (Межеєвський), 17·30 Відчит про Бол. Пруса, 17·50 На вульканах Яви. 18·10 Фортепяновий ресітал, 18·30 Сальонова музика з ґр. плит, 18·53 Сучасна мадярська повість, 19·10 Всячина та ґр. плити, 19·25 Актуальний фейлєтон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Музика незалежної Польщі (спів: Лучай, бас), 21·30 Поезії про льон, 21·45 Легка музика (орхестра, гармонія, баньо), 22·30, 23·05 Танкова музика.

Середа 9. травня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Праця фахової інтеліґенції на провінції (для абітурієнтів), 12·20 Легка орхестра з ґр. плит, 12·35 Концерт (орхестра, фортепян, спів, Ронська), 15·05 Збіжева біржа, театраль. репертуар, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Скрипковий концерт Чайковського (з ґр. плит), 15·50 Балачка для дітей, 16·20 Листи та програми, 16·35 Джезова 2-форт. музика, 17·00 „Рам-там-там" (пісоньки в вик. муж. хору), 17·30 Відчит про Ел. Ожешкову, 18·10 Муз. репортаж: „Інші часи, інші люди", 18·53 Законодатні новини, 19·10 Всячина, 19·25 Літер. фейл. „Литва в польській поезії", 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика, спів, 21·00 Актуальний фейлєтон, 21·15 Концерт симф. орхестри (у програмі: Українська увертюра Ґросмана „Марія") спів: Волінський (тенор), 22·00 Відчит в есперанто: „Польська духова культура в ост. чвертьстолітті", 22·20, 23·05 Танкова музика, 22·40 Ґр. плити.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·24 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·98, Париж 34·94, Берлін 208·45, Цюріх 171·57, Амстердам 358·55, Прага 22·02, Міляно 45·05, Нюйорк кабель 5·27 і одна четверта, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 7 травня ц. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла десерового	3.10 зол.
1 л. молока	—·20 „
1 л. сметани	—·80 „
1 к. яєць	2·20 „

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє що 7. V. п. р. платив своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, дооко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята за 1 кг.		1·80
Кури „	І кляса	0·95
„ „	II „	0·55

Тенденція знижкова. На когути, индики, индички, качки і гуси попиту нема.

Загальні Збори Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили відбудуться 21. травня 1934 в год. 5-тій (17) в Національному Музеї з ось таким порядком нарад:

1) Відчитання Протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення уступаючого виділу.
3) Звідомлення Контрольної Комісії.
4) Вибір нового виділу.
5) Внески і запити.

В разі відсутности приписаної скількости членів, збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість членів.

Головна Рада

Львів, дня 6. V. 1934.

Звичайні Загальні Збори Товариства Українська Захоронка у Львові відбудуться дня 15. травня ц. р. в 4 год. пополудні в салі Української Бесіди, Рутовського 22. Якщо не буде вимаганої статутом скількости членів, збори відбудуться годину пізніше без огляду на число присутних.

Порядок нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Зборів.
2) Звіт з діяльности Товариства за рік 1933.
3) Звіт касовий.
4) Звіт контрольної комісії.
5) Вибір Виділу.
6) Внески і запити.

За Виділ Товариства:

Софія Ракова, голова — **Марія Донцова**, секретарка

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.